

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Szerző:

Oltványi Imre

Cím:

A magyar művészet ötven éve.

Forrás:

Magyar Nemzet

Rp.
(Hely)

1944. II. 7.

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Osztályozás

708

Hely

Főv. Képtár

Idő

1944

Személy

Helyszín

A magyar művészet ötven éve

A Fővárosi Képtár kiállítása

Dr. Kopp Jenő, a Székesfővárosi Képtár kitűnő igazgatója tavaly októberben a képtár grafikai anyagából rendezett nagyszerű kiállítást, most pedig a múzeum 150 éves fennállásának megünneplésére „A magyar művészet ötven éve” címen legértékesebb kép- és szoboranyagát mutatja be a nagyközönségnek.

Ezen a kiállításon, amely remélhetőleg hosszú ideig lesz látható, majdnem 300 műtárgy számol be művésztünk utolsó félszázadáról. Természetes, hogy minden egyes festmény és szobor nem remekmű, az egész együttesnek azonban nagyon előkelő színvonalra van. Kopp Jenő ügyelnie gondosan és szeretettel ügyel arra, hogy még a közepes tehetségű művészekről is legjobb műveiket szerezzék meg a képtár részére. Már a grafikai kiállítás ismertetésekor mondtottuk a most szívesen ismétljük meg, hogy a fiatal igazgató lelkes gyűjtőmunkáját dicséretes elfogulatlanság jellemzi. Dr. Kopp nem pártoskodik, hanem az időre bízva, hogy az ítélezzék az egyes művészeti irányok felett. Ő ellenben buzgón él azzal a szellemi és anyagi szabadsággal, amelyet dr. Szendy Károly polgármester, dr. Némethy Károly tanácsnok és dr. Pézety Béla főjegyző jóindulatú támogatása biztosít részére s minden törekvése az, hogy minél teljesebb és átgondotabbá gazdagítsa a képtárat. Az elmúlt évek új szerzeményei már

kívétel nélkül az ő ízlését és szakértelmét dicsérik s neki köszönhető, hogy ez a múzeum újabb művésztünk valóságos kincseshányajává kezd alakulni.

Szívesen látjuk, hogy a Fővárosi Képtár átvette azt a szerepet, amelyet Petrovics Elek főigazgató korában az Andrássy-úti modern magyar gyűjteménynek szánt s így a mostanában nehézkesen mozgó Szépművészeti Múzeum mellett van legalább egy olyan eleven intézmény, amelyet kevésbé feszélyeznek bizonyos megfontolások a amely lépést tart az élő művészet fejlődésével. Szerencsés időközi és állandóbb jellegű kiállításaival pedig módot ad a közönségnek arra is, hogy válogatott műtárgyak alapján tájékozódhassék képzőművészetünkben.

A mostani jubileumi kiállítást nem ismertethetjük részletesen, minthogy majd minden képe és szobra már ki volt valahol állítva. Azonban, hogy változatosságáról és gazdagságáról mégis fogalmat adjunk, felsoroljuk legalább azoknak a kiválóbb művészeknek a nevét, akiknek műveibe újra és újra komoly élvezettel tudunk elmerülni.

Az elhunyt festők közül Hollósy Simon, Ferenczy Károly, Rippl-Róna József, Thorma János, Tornyai János Vaszary János, Kernstok Károly, Iványi-Grünwald Béla, Nagy István, Gulácsy Lajos, Derkovits Gyula, Abanovák Vilmos, Pótlai Tibor, az élők

közül Csók István, Koszta József, Réti István, Rudnay Gyula, Egrý József, Czobel Béla, Márfy Ödön, Basch Andor, Perrott-Csaba Vilmos, Bornemisza Géza, Kmetty János, Berény Róbert, Bernáth Aurél, Szobotka Imre, Szőnyi István, Vass Elemér, Diener-Dénes Rudolf, Hrabéczy Ernő, Dési Huber István, Halápy János, Molnár C. Pál, Novotny Emil Róbert, Paizs Goebel Jenő, Hincz Gyula, Barcsay Jenő, Mattioni Eszter, Gadányi Jenő, Domanovszky Endre, Szabados Jenő, Iván Szilárd és Szentiványi Lajos képeire, a szobrászok közül pedig Stróbl Alajos, Vedres Márk, Beck Ö. Fülöp, Kísfaludi Stróbl Zsigmond, Medgyessy Ferenc, Ferenczy Béni, Pátzay Pál, Bokros Birman Dezso, Csorba Géza, Vilt Tibor, Mikus Sándor, Beck András és Schaár Erzsébet szobraira hívjuk fel a figyelmet.

*

E szép jubileumi kiállítás megnyitásával egyidőben jelent meg a főváros kiadásában és dr. Zakariás G. Sándor szerkesztésében egy „A Fővárosi Képtár képei” című gyönyörű kiállítás album, Kopp Jenő másfél év szabad magyar festészetét ismertető tanulmányával. Harminchárom nagyon jól sikerült reprodukció, köztük 13 tőbbszínnyomatú, egypár, valószínűleg szándékos bottlástól eltekintve, valóban a képtár legszebb festményeiről készült. Öröm végiglapozni őket. Sajnos, lényegesen kisebb öröm Kopp Jenő tanulmányát elolvasni. Kedvünk szegik nehézkes mondatai, a sok nyelvtani hiba, a magyartalan szófű

zés és szörend. Szavai messzekalandoznak egymástól és homályos, képszerűen hasonlatos folytán nem egyszer csak sejteni lehet, hogy mit is

akar az író mondani. Tanulmányának másik szépségfőltája az, hogy művésztünk alakulásának, fejlődésének rajza szakadozott, nem egységes vonalú. Kopp minduntalan elébevág későbbi eseményeknek, fejtegetéseiben előre szalad s azután megint visszazökken s újból felveszi az elejtett fonalat. Ez a kompozíció, hogy ne mondjuk rendezési bizonytalanság megzavarja a helyzetkép tisztaságát. Kár, mert egyébként minden soron érződik, hogy Kopp jól ismeri anyagát. Barabás Miklósról, Székely Bretalanról és Munkácsy Mihályról írott oldalai kitűnőek. Mednyánszky portréja pedig jó összefoglalása Kállai Ernő monográfiájának. Itékezés azonban ingadozóvá válik, ahogy a ma művészeihez közeledik. Olvannak gyanús óvatosságon kapjuk rajta írás közben, aminek nyomát sem látjuk akkor, amikor a képtárat gyarapítja, vagy kiállítást rendez. Ha erénynek tudtuk ott be elfogulatlanságát, szó nélkül hagyhatjuk-e azt az elfogultságot, amely írásából ütközik ki? Szabad-e nem megemlíteni egy Egrý József, egy Márfy Ödön, egy Czobel Béla művészetét egy olyan tanulmányban, amelynek tere van arra is, hogy Kontuly Béla akadémizmusával foglalkozzék? Am ezen és sok más éri-

hetetlen kihagyáson túlnemköt magunkat, mert alapszabán véve bízunk Kopp Jenő jóhiszeműségében. De mit csináljunk azokkal az apodiktikus kijelentésekkel, amelyek veszélyesen ha-

sonlítanak a manapság közkeletű propagandaszólalomhoz s amelyeket már megcáfolni is restelnénk? Ilyenek:

„A racionalista eszmék, tanok, klsérletek teljes csödbe juttatták a művészetet.” Vagy:

„A párizsi iskolának a magyar festészetet szinte egyéneként elkülönítő bomlasztó hatásával szemben megindul a közös szemléleten alapuló művészek iskolába tömörülése.”

Azt hisszük, Kopp itt a neoklasszicizáló római iskolára céloz. Kétségkívül különben eloszlatta az alábbi idézet, amely a klasszicizmus és a politikai átalakulás viszonyairól tájékoztat.

„A klasszicizmus a liberális Európátólzottan egyéni, mozaikszerűen is a kuló fejlődésével szemben a politikai átalakulás, szilárdulás egyik legelső szellemi kivételése. A politikailag újjárendezkedő államok, Olaszország, Oroszország, majd Németország is a klasszicizmust fogadta el művészetét hivatalos nyelvének. A magyar élet a legújabb időkben bekövetkezett politikai szilárdulásának legalább annyi szerepe van a klasszicizmus elterjedésében, mint a római magyar akadémia közveitő befolyásának.”

Kopp Jenő tisztán látja a párhuzamot.

Oltványi Imre